

Спеціалізованій вченій раді Д 35.051.01
Львівського національного університету
імені Івана Франка

ВІДГУК

ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА,

кандидата економічних наук, доцента

Костецького Володимира Володимировича

на дисертаційну роботу

Квак Світлани Анатоліївни на тему:

«Економічний механізм стимулювання інноваційної діяльності промислових підприємств України», поданої до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

Ознайомлення з дисертацією та авторефератом С.А. Квак дає підстави сформулювати наступні висновки щодо актуальності, логічної структури, наукової новизни, практичного значення, а також загальної оцінки дисертаційної роботи, головні результати якої подано до захисту.

Актуальність обраної теми дослідження

Сучасні тенденції розвитку економіки знань ставить перед промисловими підприємствами проблему реформування систем і економічних механізмів управління стійкістю розвитку з точки зору інноваційного підходу. Основними складовими конкурентоспроможності національної економіки та кожного з її суб'єктів господарювання стає інноваційна та технологічна спроможність. У майбутньому роль інновацій зростатиме у забезпеченні сталого розвитку та конкурентоспроможності, оскільки структура світового промислового виробництва на глобальному рівні змінюється на користь високотехнологічних

галузей, зокрема під впливом розвитку шостого технологічного укладу (біотехнологій, нанотехнологій, генної інженерії).

Сучасний стан інноваційної сфери, проблеми модернізації національного промислового виробництва актуалізують потреби вдосконалення економічного механізму стимулювання інноваційної діяльності, що дасть змогу активніше інтегруватися в глобальну економічну систему. Однак варто зауважити, що лише спрямованість на розробку інноваційної стратегії кожним підприємством забезпечить можливість українській економіці стабільно розвиватись і посилити конкурентні позиції у світовій економіці.

Таким чином актуальність дисертації С.А. Квас пов'язана із необхідністю адаптувати в умовах сучасних глобальних викликів науково методичні підходи до розв'язання проблем вдосконалення методів та інструментів економічного стимулювання інноваційної діяльності промислових підприємств України.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень дисертації

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційній роботі, підтверджується використанням фундаментальних наукових праць з питань економічного зростання та ролі в ньому інноваційних чинників, аналізом вітчизняних нормативно-правових актів, які прямо чи опосередковано чинять регуляторний вплив на інноваційну активність, спробою здобувача на основі їх поглибленого вивчення сформулювати авторський підхід до розуміння основних понять державного регулювання інноваційної сфери, зокрема, визначення інноваційного підприємства, економічного механізму його стимулювання.

Висновки і рекомендації щодо тенденцій розвитку інноваційної сфери промисловості України, напрями її стимулювання ґрунтуються на коректному використанні економіко-математичних і статистичних методів та показників аналізу, моделей стратегічного аналізу, а також кластерного і проектного підходів.

Достовірність результатів дослідження підтверджуються застосуванням відкритих джерел фінансової звітності підприємств, офіційних статистичних даних України, зарубіжних країн, міжнародних та європейських організацій.

Таким чином можна дійти висновку, що основні результати дисертаційного дослідження мають належний рівень обґрунтованості та достовірності.

Новизна основних наукових положень, висновків і рекомендацій

До основних наукових результатів, які становлять особистий здобуток дисертанта і виносяться на захист, належать такі:

1. У дисертації розроблено науково-методичні підходи до стратегічної діагностики промислових видів економічної діяльності за показниками сукупного потенціалу (науково-дослідного, людського, фінансово-економічного, екологічного) та рівнем його реалізації в інноваційній сфері. Такий підхід дав змогу оцінити позиції промислових підприємств України за визначеними критеріями, обґрунтувати стратегічні напрями їх інноваційного розвитку та напрями стимулювання інноваційної активності з урахуванням галузевих особливостей. (с. 126-156).

2. У роботі запропоновано напрями вдосконалення інформаційно-аналітичного інструментарію державного регулювання інноваційної сфери, зокрема через використання індикаторів досягнення цілей сталого розвитку, європейського інноваційного табло, розширення об'єктів державних статистичних обстежень з питань інновацій за рахунок малих підприємств, побудови сателітного рахунку інноваційної діяльності. Такі підходи сприятимуть гармонізації національної системи обліку інновацій з міжнародними стандартами (с. 67-78, 94).

3. На увагу заслуговує пропозиція авторки щодо системи організаційно-правового забезпечення механізму стимулювання інноваційної інфраструктури промисловості України в частині державної та регіональної підтримки кластерних систем. Створення українсько-польського промислового кластеру

«Надбужжя» дасть змогу підвищити ефективність використання потенціалу прикордонних регіонів України і Польщі в системі циркулярної економіки (с. 156-174).

4. Удосконалено методологію вибору стратегії інноваційного розвитку підприємств, яка ґрунтується на використанні теорії нечітких множин для визначення рівня інвестиційної привабливості та інноваційного потенціалу підприємств, апробація якої дала можливість обґрунтувати стратегічні напрями розвитку і реалізації інноваційного потенціалу машинобудівних підприємств України (с. 174-195).

5. У дисертації набув подальшого розвитку поняттєвий апарат дослідження інноваційної сфери в частині розуміння інноваційної діяльності з точки зору процесного підходу, інноваційного підприємства як суб'єкта господарювання, що розробляє, виробляє інноваційні продукти, витрати на виробництво яких у грошовому вимірі перевищують 70 відсотків загальних затрат на всі види продукції, що розширить коло об'єктів стимулювання інноваційної діяльності (с. 27-30, 33-38).

6. Розроблено концептуальну схему економічного механізму стимулювання інноваційної діяльності, що містить визначення мети, об'єктів, інститутів і принципів стимулювання та сприяє цілісному розумінню сутності та структури системи державної підтримки інноваційної сфери (с. 43).

7. Автором запропоновано систематизувати нормативно-правове забезпечення ЕМСІД в Україні, що передбачає класифікацію нормативних актів за трьома групами об'єктів регулювання: 1 – сфера інтелектуальної власності; 2 – науково-технічна та власне інноваційна діяльність; 3 – ширше коло відносин в інноваційній сфері (с. 55-56). Такий підхід полегшить державне регулювання суб'єктами господарювання на різних етапах інноваційних процесів з точки зору розподілу повноважень органів державної влади в їх регулюванні.

8. Набули подальшого розвитку методичні підходи до аналізу стану, динаміки та джерел фінансування інноваційної діяльності промислових

підприємств України, що дали змогу виявити основні закономірності їх інноваційної активності та ефективність економічного стимулювання (с. 96-107).

Повнота викладу основних результатів дисертаційної роботи в наукових фахових виданнях

За темою дисертації опубліковано 21 наукову працю загальним обсягом 7,4 д.а. (особисто автору належить 5,3 д.а.), з них 11 – у фахових наукових виданнях (у тому числі 2 статті у наукових журналах, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних, з яких 1 – у Web of Science Core Collection), 10 публікацій апробаційного характеру, з яких 2 статті у міжнародній і зарубіжній монографіях, 7 – публікацій за матеріалами конференцій.

Характер видань і зміст наукових праць за темою дослідження відповідають вимогам щодо повноти висвітлення основних результатів дисертаційної роботи, представленої на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Нормативні вимоги Міністерства освіти і науки України щодо необхідної кількості статей у наукових виданнях також дотримано.

Теоретична і практична значущість результатів дослідження

Практичне значення основних положень дисертаційної роботи підтверджується їх використанням у діяльності органів державної виконавчої влади у Львівській області та промислових підприємств регіону, зокрема, Департаментом економічної політики Львівської облдержадміністрації – для вдосконалення науково-методичного супроводу регіональної політики інноваційного розвитку промисловості, Головним управлінням статистики у Львівській області – у моніторингу Стратегії розвитку Львівщини в частині інноваційного потенціалу економіки; ТОВ «Карпатські мінеральні води» - для обґрунтування напрямів інноваційного розвитку підприємства шляхом переходу на технології зберігання продукції з використанням біопластику.

Основні положення, висновки і рекомендації дисертаційного дослідження Квак С.А пройшли апробацію під час участі у семи міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях і семінарах, а саме: «Економіка України в умовах посилення глобалізаційних процесів: виклики і перспективи»; «Реформування економіки України: стан та перспективи»; «Статистична оцінка соціально-економічного розвитку»; «Соціально-економічний потенціал транскордонного співробітництва»; «Проблеми становлення інформаційної економіки в Україні»; «Теорія і практика управління в умовах суспільних викликів»; «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту в Україні: теорія, методологія, організація».

Дискусійні положення та недоліки дисертаційної роботи

1. У дисертаційній роботі автор обґрунтовано визначає серед принципів економічного механізму стимулювання інноваційної діяльності промислових підприємств умову розподілу повноважень (с. 64-66), водночас недостатньо уваги, на нашу думку, приділяє перспективним напрямам реалізації цього принципу в удосконаленні процесів державного регулювання інноваційної сфери.

2. Дисертанту в обґрунтуванні стратегічних напрямів стимулювання інноваційної активності промислових підприємств України з урахуванням видів їх економічної діяльності (с. 152-156) доцільно було б виокремити особливості такого стимулювання для суб'єктів малого та середнього бізнесу.

3. Робота б значно виграла, якби детальніше відобразила переваги та сильні сторони вітчизняних промислових підприємств на закордонних ринках в інноваційній сфері, а також проблематику розширення доступу вітчизняної промислової продукції на європейські ринки у контексті виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

4. Оскільки серед традиційних світових лідерів розвитку інноваційної сфери є такі країни як Китай, Японія, Південна Корея, які володіють значним інноваційно-інвестиційним потенціалом, то доцільним було б після

критичного аналізу практики підтримки інноваторів у цих країнах (с. 103-106) висвітлити можливу екстраполяцію зарубіжного досвіду для України.

5. Потребують уточнення відомості щодо методики визначення ваг базових показників в інтегральному оцінюванні інвестиційної привабливості та інноваційного потенціалу промислових підприємств (с. 185-186).

Проте вказані недоліки та зауваження не знижують наукової та практичної цінності дисертаційної роботи Квак С.А., основні положення якої забезпечують розвиток теоретико-методичної основи механізму економічного стимулювання інноваційної активності промислових підприємств України та підвищенню їх конкурентоспроможності.

Загальна оцінка дисертаційної роботи та її відповідність встановленим вимогам

Наукові положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертації, в достатній мірі обґрунтовані і достовірні, базуються на системному аналізі сучасних явищ і процесів, які існують в національній економіці, а також враховують їх галузеві особливості в інноваційній сфері промисловості.

Для досягнення поставленої мети автором проведено детальне вивчення, аналіз та узагальнення значного обсягу вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, нормативно-правових актів з проблематики вдосконалення економічного механізму стимулювання інноваційної діяльності промислових підприємств України. Це дало змогу з'ясувати дискусійні та недостатньо опрацьовані питання з обраної теми, визначити напрям для власного дослідження та сформулювати наукові положення, висновки і рекомендації, що мають наукову новизну та практичне значення.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що за своїм змістом, оформленням, актуальністю, глибиною вирішення поставлених проблем, теоретичним і практичним значенням одержаних результатів дисертаційна робота «Економічний механізм стимулювання інноваційної діяльності промислових підприємств України» відповідає вимогам Міністерства освіти і

науки України, які висуваються до робіт на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, зокрема, п.п. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. (зі змінами і доповненнями), а її автор – Квас Світлана Анатоліївна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового
менеджменту та страхування
Тернопільського національного
економічного університету

В.В. Костецький

Підпис	<i>В.В. Костецький</i>
Завіряю:	<i>Тарашкевич</i>
Зав. кафедральним відділом	